

Aldaskiftin ^{V. 2} og nöðrumennin.

Ótrúleg saga en sönn,

I.

Fyrir ekki allfáum árum mintist eg í einhverri grein á vanda sem virtist gefa allgóðar ástæður til að skilja tilfinningar þess sem á flæðiskeri væri staddur. Skorti þá mjög mikið á að eg hefði áttað mig á því hvernig á vandræðum þessum stæði, sem vikið var að. Miklu lengra var eg kominn í skilningi á þessu í grein sem rituð var haustið 1932 og heitir „Ólíkar aðferðir“. Og loks er mál þetta nú í aðalatriðum orðið mér svo ljóst að eg get örugglega um það skrifað, en tel ekki rétt að þegja um það, eða vantroysta því, að orð mín kunni að fyrirhitta það drengskaparfólk, sem vel lætur sér skiljast, að það er engin ástæða til að ætla mér þann skort á greind eða ráðvendni, að eg segi ekki sanna sögu, þó að ótrúleg sé.

II.

Ár eftir ár hefir verið leitast við að gera mér alveg óbærilegt það sem áður var þungbært. Mjög lengi reyndi eg til að halda, að einungis væri um tilviljun að ræða. En að lokum varð þó með engu móti komist undan þeirri ályktun að það

sem fram við mig kom, væri beinlinis viðleitni á að þreyta mig svo og svifta svefni, að eg gæti ekki haldið áfram verki mínu. Það átti að refsa mér þannig fyrir ýmislegt sem eg hafði ritað, og reyna til að gera mig með þessari aðferð svo vesalan, að eg kæmist sjálfur að þeirri niðurstöðu, að eg væri ekki vísindamaður heldur fifl. Og svo erfið varð mér þessi viðleitni, að eg ýki ekki með því að segja að hún hafi oftár en einusinni komið mér nálega á heljarþröm. Eg bið menn að muna vel eftir því, að ef þeir ímynda sér að eg sé hér að fara með ósannindi, þá ganga þeir — þó að óbeinlinis sé — í lið með þeim sem slíka viðleitni hafa í frammi haft, og mundi sá félagsskapur ekki reynast heillavænlegur til lengdar. Það hefir ekki verið auðvelt fyrir mig, að ætla nokkrum manni það innræti, sem þarf til þess að taka fyrir saklausan mann og reyna til að gjörspilla lífi hans, en þar var þó loks ekkert undanfæri. Eg fekk loks fullkomna vissu um, að eg hafði þarna kynst verri mönnum en eg hafði vitað af áður á ævi minni, og að sá andi, sem fjandsamlegastur er anda sannleikans, og svo oft og svo illa hefir gert vart við sig á undanförnum öldum, er ekki alveg úr sögunni eunþá. Ekki ætla eg að fara að lýsa neitt nánar því athæfi, sem

nú um nokkur ár hefir svo oft gert ævi mína líkasta martröð og er þó sumt í því auðsagt, eins og það, að reynt hefir verið með, mér liggur við að segja skipulagðri aðferð, að sjá um að eg fengi sem minstan nætur-svefn. Í draumlífi mínu hefir ofsókn þessi einnig komið fram, á að vísu fróðlegan hátt en mjög óskemtilegan. Mér hefir eigi allsjaldan fundist eg meir en í nágrenni við Víti.

III.

Eg er með línunum þessum að leita mér liðs, leita að góðum mönnum og svo greindum, að þeir skilji að maður sem væri eitthvað geðbillaður, mundi aldrei gera þesskonar rannsóknir sem eg hefi gert, eða skrifa þannig. Og eg er ekki að ýkja þegar eg segi að hér sé um lífið að tefla fyrir mig. Eg tel mjög ólíklegt, að eg mundi lifa lengur en þangað til í ársbyrjun 1937, ef ævin ætti framvegis að vera nokkuð lík því sem nú hefir verið alllengi. Þetta má ekki misskilja. Eg er ekki vitund hræddur við að vera dauður. Eg veit nokkurnveginn hvað við tekur, og mér þykir jafnvel gott hvað styttist. En ástæður eru dálítið sérstakar. Eg hefi stundum rekið mig á þá skoðun, að eg hafi ekki haft neitt ákveðið markmið um ævina. Þetta er hreint ekki svo lit-

ill misskilningur. Mitt mikla áhugamál, er að lifinu hér á jörðu verði gerbreytt, komið í gersamlega annað horf. Eg er óbifanlega sannfærður um að þetta getur orðið. Eg er, meira að segja, sannfærður um, að það getur orðið á tiltölulega skömmum tíma. Og að þessu hefi eg verið að reyna að vinna að mínum hluta, með því að auka nokkru við þekkingu mannkynsins, og breyta hugsunarhættinum. Lífið eftir dauðann hefir aldrei áður verið skoðað og rannsakað frá sjónarmiði náttúrufræðingsins, og eg veit ekki til að mönnum hafi skilist, að ellihrórnun og dauði eru gallar á lifinu, sem eiga að hverfa, og geta horfið, einsog t. d. holdsveiki eða kláði. Frá þessu verki vil eg ekki þurfa að hverfa fyr en sigur er unninn og hin mikla stefnubreyting komin í það horf sem þarf. Og það er enginn vafi á því að þetta getur tekist, ef menn aðeins reynast mér sæmilega. Eða, svo að siður sé misskilið: ef menn aðeins reynast sannleikanum einsog vera ber. Og hvernig sem fer, þá mun sannast að eg segi satt. Takist stefnubreytingin, mun verða betra að lifa um alla jörð, óviðjafnanlega miklu betra, en nokkru sinni hefir verið áður. En haldi menn áfram að reynast sannleikanum ekki betur en

Utes 2/11 '35

hingað til, og eigi eg aðeins skamt eftir ólifað, þá verða þó að visu aldaskifti, en mjög á annan veg en þyrfti að vera, og lífið hér á jörðu mun færast meir í Vitisáttina en áður hefir verið, jafnvel þegar verst vegnaði. Og hefir að visu margt í viðburðum þessara erfiðu ára, bent í þá átt.

2. nóv.

Helgi Pjeturss.

Leiðrétting.

Í grein minni „Hin nýja náttúrufræði“ hafði misprentast Lindberg f. Lindbergh, og í greininni „Fróðleg saga“, Fuldæ f. Fulda, og sem að f. sem.

30. okt.

H. P.

4. Lile. Sk. og Nodum.